

værende fem flertalspartier opmærksom på de mange uheldige følger, som afgiften ville få, men det daværende flertal var meget skråsikkert på manuduktinen, det fik fra det Finansministerium, der skråsikkert optrådte, som havde det forpagtet alverdens klogskab og indsigt.

Den kendsgerning, at skattemyndighederne ikke kan aflæse arten af skatteydernes renteudgifter, når disse f.eks. oplyses fra pengeinstitutterne, gør, at det er op til skatteyderen selv at indberette, hvilke renter der er afgiftspligtige, og hvilke der ikke er. Det sker ved udfyldelsen af det herostratisk berygtede prøv lykken-felt i selvangivelsens punkt 34.

Politisk naivitet er ikke et nyt fænomen. Men at bygge en ny lov op på en tiltro til, at de danske skatteydere formår at overskue skattereglerne i nødvendigt omfang, er ikke blot naivitet, det er dumhed.

Den skatteyder, som økonomisk magter at rekvirere revisorbistand, er ikke meget bedre stillet. Såvel registrerede som statsautoriserede revisorer har brugt megen spaltepads i aviser og tidsskrifter til at påpege det umulige i at opfylde loven. Blot det at forstå skatteministerens 40-punkts-cirkulære nr. 110 af 10. juli 1987 og få dettes myriader af sværttilgængelige detailreguleringer sat i relation til det faktiske, jordnære forløb, klienten har været ude for, vil overstige de flestes kræfter og koste det hvide ud af øjnene i salær til advokater og revisorer.

Det bliver således skatteydernes eller deres revisors dygtighed kombineret med de lokale skattemyndigheders tid og evner, som afgør hasardspillet om, hvem der bliver renteaftgiftens gidsler.

Skatteydere med ens forhold vil meget vel kunne opleve store forskelle i deres slutligning – en kendsgerning, som nedbryder den sidste tro på retssamfundet, der måtte være tilbage hos nogle borgere.

For skattemyndighederne bliver sagen ikke mindre vanskelig. Det makværk i administrativ henseende, loven er, vil give de lokale skattemedarbejdere grå hår i hovedet, når uforstående skatteydere med rette klager over at være boomerang-nakkeskudt af helt uventede og uforståelige kartoffelafgiftsskattebilletter. Derpå indledes ofte en årelang strid med fremskaffelse og vurdering af oplysninger om de subtiliteter, som hver af de 20 foranopregnede regelsæt hviler på.

Rimeligheden og retssikkerheden er de sikre tabere.

B.T. konkluderer med rette, at 20 pct.-skatten på såkaldte forbrugsrenteudgifter »friholder de kloge, de smarte og de rige og rammer de forsigtige, de mindre smarte og de mindre rige. Den er umulig at administrere«.

Den, som i tide er opmærksom på loven, vil meget let gennem skattetækningsdispositioner (for eksempel arveforsbud, formueomlægninger, overflytning af gæld til selskaber, rentenedsættelse mod lønreduktion osv.) kunne slippe uden om afgiften. Men som sædvanlig står skattetænkervejen kun åben for den, som dels har økonomisk styrke og dels bruger sin tid på at spekulere i skattebaner.

Firkantregeringens og De Radikales tyrkeretro på, at deres kartoffelkur ville mindske det privatforbrug, som de (modsat Fremskridtspartiet) ikke kan lide, har vist sig aldeles uholdbar. Det fremgår af alle seriøse analyser.

En af de nyeste står i artiklen »Den mislykkede kartoffelkur« i Finanstidende den 20. maj 1988 (side 598–600). Fra artiklens kaskader af dokumentation om jammerligheden i oktober-lovsjuskeriet citeres:

»20 pct.-afgiften på renter af forbrugslån er en af de besynderligste økonomisk-politiske vedtagelser i mange år.

Renteafgiften har således tilbagevirkende kraft, idet den også gælder for gamle lån, og den rammer fuldstændigt tilfældigt.

Det er i praksis umuligt for pengeinstitutter og skattemyndigheder at følge, hvad udlån anvendes til. En del af de erhvervsudlån, der ydes uden renteaftgift, vil finde anvendelse i låntagerens privatforbrug. Andre skatteydere skal betale renteaftgift, selv om lånene er anvendt til finansiering af bolig. Det vil eksempelvis være tilfældet, hvis en del af finansieringsgrundlaget er en kassekredit, der ikke er tinglyst med sikkerhed i ejendommen.

Samtidig er der tale om et næsten uvirksomt instrument.

Har man således haft et forbrugslån gennem hele 1987 på 100.000 kr., skal der betales mellem 2.000 og 3.000 kr. i afgift i indeværende år. Betalingen behøver imidlertid ikke at ske til staten, men kan i stedet ske til egen pensionsopsparing. De fleste vil derfor blot omplacere opsparede midler fra én konto til en anden.

Et særkende ved kartoffelkurens renteaftgift er, at man ikke vil være i stand til at finde ud af, om den trods alt har nogen virkning. Der findes ikke nogen entydig statistisk oplysning om forbrugslån, og forskellige undersøgelser viser, at det ikke vil kunne lade sig gøre at lave en sådan statistik.

Det nærmeste, man kan komme en afklaring, er opgørelsen af ikke-erhvervs mæssige udlån. Væksten i denne form for udlån er faldet fra næsten 30 pct. til omkring 5 pct. efter kartoffelkurens gennemførelse, og det kan umiddelbart tilskynde til en konklusion om, at lån til rene forbrugsformål holder sig på et stabilt niveau.